

навпаки, втрата їх актуальності служить причиною поступового забування або повного зникнення із мови і їх назв.

Література:

1. Балли Ш. Общая лингвистика и вопросы французского языка [Электронный ресурс] / Ш. Балли. – М.: Изд-во иностранной литературы, 1955. – 416 с. – Режим доступа : <http://www.general-search.com/fileinfo/source/gsl1a5d9854hcl0>.
2. Вежбицкая А. Семантические универсалии и описание языков / А. Вежбицкая. – М.: Языки русской культуры, 1999. – 178 с.
3. Гамкрелидзе Т. В. К проблеме «произвольности» языкового знака / Т. В. Гамкрелидзе // Вопросы языкознания. – 1972. – №6. – С. 37–42.
4. Колшанский Г. В. Объективная картина мира в познании и языке / Г. В. Колшанский / Отв.ред. А. М. Шахнарович; АН СССР. Ин-т языкознания. – М.: Наука, 1990. – 108 с.

СТИЛІСТИЧНО ЗАБАРВЛЕНИЙ ПОРЯДОК СЛІВ У РЕПОРТАЖАХ

Я.О. Мозгова

кандидат філологічних наук,

Національний транспортний університет

Порядок слів може бути одним із засобів стилістично забарвленої послідовності слів у реченні. Поряд із синтаксичним значенням порядок слів має значення стилістичне, яке виникає при інверсії, коли порядок слів набуває додаткових смислових та виразних відтінків і змінює свою експресивну функцію. Інвертований характер членів речення визначається місцем слова у реченні, розташуванням пов'язаних між собою членів речення, відношенням членів речення один до одного. Тому порядок слів у реченні визначається його комунікативною функцією, перш за все, його смисловим зв'язком із попереднім

реченням. Якщо у попередньому реченні контекст відомий, то в наступному утворюється щось нове на основі відомого.

Прямий порядок слів, тобто порядок, що передає послідовний перехід від теми до реми вважається нейтральним. Стилiстично значущий порядок слів виникає в результаті інверсії звичайного порядку слів. Інвертований порядок слів, на відміну від прямого, який не є експресивним, має експресивно забарвлені ознаки якості порядку слів, що визначають їхнє використання у текстах різної функціонально-стильової приналежності. Оскільки при інверсії спостерігається зсув теми і реми, або їх частин, то для встановлення цієї рівноваги вживається інтонація, логічний наголос, що компенсують втрату порядком слів його основної функції – вказувати на розгортання думки від теми до реми. Інтонаційно за допомогою логічного наголосу здійснюється виокремлення зміщеної реми та теми і встановлюється їх функціональна значущість у мовленні. Незвичність розташування реми підкреслюється логічним наголосом, який надає цим словам значущості реми. Послідовність “підмет та присудок” можуть вважатися інверсією послідовності “тема-рема”. Інверсія сама по собі емпатична, тому вона надає мовленню і тексту емоційної напруженості, стилістичної цінності. Інверсія – це не лише незвичне розташування теми та реми, вона може спостерігатися всередині цих компонентів, що пов’язані зі структурою словосполучення та включаються в склад речення [1, с. 114]. Як правило, словосполучення має прямий порядок компонентів, однак, при функціонуванні в реченні воно може змінити свою послідовність завдяки акцентним властивостям деяких компонентів, їх логічному наголосу. Стилiстично виправдана інверсія залежних компонентів словосполучення, включених в речення інтонаційно, експресивно забарвлюють мовлення, надають йому різкості, динамічності та прагнення до експресії.

Інверсія має багаті стилістичні можливості і вона реалізується в сучасних текстах-репортажах німецької мови такими стилістичними фігурами: винесення за рамки речення (*Ausrahmung*), відокремлення (*Absonderung*), ізоляція (*Isolierung* або *Parzellierung*), парентеза (*Parenthese, der Einschub*).

У число широко розповсюджених явищ входять також **відокремлені члени речення**. З точки зору традиційного синтаксису вони належать до письмового мовлення, з погляду стилістики сегментовані конструкції розглядаються як стилістичний прийом, тому що він використовується для смислового та інтонаційного виокремлювання частини висловлювання.

Так, для німецької мови є характерною рамкова конструкція, і винесення деяких членів речення поза рамкову конструкцію є порушенням порядку слів. Стилiстичний прийом «**позарамкова конструкція**» є у стилістиці спеціальним синтактико-стилiстичним явищем [20, с. 114, 115]. Певні слова або частини речення, в основному додатки та обставини, переносяться із своїх звичних місць у межах речення за його рамки, щоб надати висловуванню експресивного забарвлення. Перенесення члена речення поза рамку позначає в цілому виокремити цей член речення, надати йому смислового навантаження, наголосу та експресії. Винесені поза рамку слова виокремлюються, їх стилістичний вплив стає сильніший, вони підкреслюють та пояснюють слова, до яких належать. Через позарамкову конструкцію зникає напруженість структури речення, наприклад, означення може стояти не перед іменником, а після нього, усування узгодження між іменником та прикметником спрощує сприйняття номінальної групи і надає їй експресивності: *In den nächsten Monaten haben die Neu-Koalitionäre noch Spielraum, so weiterzuwirtschaften wie bisher (Der Spiegel 2009-41)*.

Відокремлення – це підвид стилістично забарвленого порядку слів. Відокремлені частини речення структурно та інтонаційно виокремлюються від інших частин речення. Вони виконують уточнюючу та пояснювальну функцію і сприяють смисловій завершеності висловлювання або речення: *Ein in Deutschland seltenes Gefühl stellt sich ein – Euphorie (Focus 2007-14)*.

Емоційність та експресивність можуть бути передані у мовленні не лише спеціальним вибором слів, але й **особливим їх розташуванням**. У німецькій мові кожний член речення має своє місце, яке визначається способом його синтаксичного вираження, зв'язками із іншими словами і типом речення.

Порушення звичного порядку слідування членів речення, у результаті якого будь-який елемент опиняється виділеним та отримує спеціальні конотації емоційності та експресивності, називається інверсією. Інверсія визначається положенням синтаксично пов'язаних між собою членів речення відносно один одного. Зміна порядку слів не може бути необмеженою, вона підпорядковується певним правилам, тобто використовуються не всі можливі розташування, а лише деякі. Експресивне та функціонально-стилістичне забарвлення інверсії характерне для текстів-репортажів, але у більшій мірі воно притаманна стилю художньої літератури.

Література:

1. Рыжова Е.А. Типологические особенности романтического и реалистического текстов на уровне экспрессивного словорасположения / Е.А. Рыжова // Общая стилистика и филологическая герменевтика : сб. науч. тр. – Тверь, 1991. – С. 112-121.
2. Gluśak T. S. Funktionalstilistik des Deutschen / T. S. Gluśak. – Minsk: Wyschejschaja Schkola, 1981. – 173 S.

ПРАГМА-СТИЛІСТИЧНІ ФУНКЦІЇ ЛЕКСИКИ АНГЛОМОВНОГО КОМП'ЮТЕРНОГО ДИСКУРСУ

С.М. Мойсеєнко

викладач

Національний технічний університет України «КПІ»

Відмінні риси кожного стилю залежать від його соціального призначення і тієї комбінації мовних функцій, котрі переважають в акті комунікації, а відповідно, від сфери спілкування, від того, чи має на меті адресант повідомити певну інформацію, виразити емоції, спонукати до конкретних дій. Прийнято вважати, що єдиною функцією наукового стилю,